

Κοινωνικός αποκλεισμός των υπηρεσιών Υγείας και ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα

Σύνταξη: Τσουκαλά Βάσω

Ο κοινωνικός αποκλεισμός που βιώνουν τα άτομα της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας είναι ιδιαίτερα εμφανής σε όλες τις πτυχές της ζωής τους. Οι επιπτώσεις του συνδέονται τόσο με τη ψυχική τους υγεία όσο και με την προσβασιμότητα και τα δικαιώματα τους στην καθημερινή ζωή.

Γενικά, ο κοινωνικός αποκλεισμός αποτελεί μια δυναμική διαδικασία η οποία συνδυάζει μειονεκτικούς παράγοντες, οι οποίοι συνδέονται με διάφορες πτυχές της ζωής των ατόμων όπως για παράδειγμα τα πλαίσια εργασίας, τους οικονομικούς, κοινωνικούς και κοινοτικούς τομείς (Cuesta, 2014). Σε αυτήν τη περίπτωση ένα μοτίβο συμπεριφοράς που θεωρείται μη φυσιολογικό ή παθολογικό, αποτελεί το ιδανικό σχήμα για την εφαρμογή του κοινωνικού αποκλεισμού μέσα από τη μορφή νόμων (Cuesta, 2014).

Ένα βασικό πλαίσιο μέσα στο οποίο βιώνουν διακρίσεις είναι αυτό της υγείας. Αρκετές είναι οι περιπτώσεις ειδικών ψυχικής υγείας που ακόμα και σήμερα περιγράφουν την ομοφυλοφιλία ως διαταραχή και τους στιγματίζουν περαιτέρω (Bisumen & Bekiroğulları, 2014). Η κοινωνική καταπίεση και ο αποκλεισμός απειλεί γενικά τη σωματική και ψυχολογική ευεξία των ατόμων, συμβάλλοντας στην αύξηση του στρες. Η στιγματισμένη κοινωνική τους θέση έχει σημαντικό αντίκτυπο στην ψυχική τους υγεία, καθώς υποφέρουν από χρόνια στρες, αρκετοί επίσης εμφανίζουν αυτοκτονικότητα ακόμα και εσωτερικευμένη ομοφοβία (Botti & D'Ippoliti, 2014 ; Bisumen & Bekiroğulları, 2014).

Στις υπηρεσίες υγείας τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα αντιμετωπίζονται κυρίως με προκατάληψη, γεγονός που μπορεί να τους ωθήσει σε απροθυμία πρόσβασης ή και στην απόκρυψη των ταυτοτήτων τους (Mayoch et al, 2008 ; Harvey & Housel, 2014 ; Pavlou, 2009). Επιπλέον, σημαντικές φαίνεται να είναι οι επιπτώσεις από το ίδιο το υγειονομικό σύστημα το οποίο είναι σχεδιασμένο και προσαρμοσμένο στις ανάγκες του ετεροφυλόφιλου πληθυσμού (Mayoch et al, 2008 ; Mayer et al, 2008). Σημαντικό παράδειγμα αποτελεί η νομοθεσία σχετικά με την άρνηση του συστήματος υγείας στην τεχνητή αναπαραγωγή σε ζευγάρια λεσβιών, οι περιορισμοί στην υγειονομική

περίθαλψη των trans ατόμων, αλλά και η παραμέληση των υπηρεσιών υγείας για τη δημιουργία προγραμμάτων πρόληψης σεξουαλικών μεταδιδόμενων νοσημάτων, ειδικά διαμορφωμένων για την κοινότητα (Cuesta, 2014 ; Botti & D'Ippoliti, 2014). Ωστόσο, πολλές φορές κατηγορούνται για τα προβλήματα υγείας που αντιμετωπίζουν, καθώς οι επαγγελματίες υγείας θεωρούν ως αιτία αυτών, τον τρόπο ζωής τους και το σεξουαλικό τους προσανατολισμό. Το αποτέλεσμα αυτών είναι η κοινότητα να αντιμετωπίζεται με καχυποψία και φόβο για διάφορες μολυσματικές ασθένειες (Harvey & Housel, 2014)

Παρόλα αυτά, οι διεκδικήσεις της κοινότητας έχουν αρχίσει να αφυπνίζουν διάφορους υγειονομικούς φορείς και οργανισμούς διεθνώς, με αποτέλεσμα την σταδιακή ενσωμάτωση κατευθυντηρίων γραμμών και προγραμμάτων ευαισθητοποίησης, με σκοπό την ενδυνάμωση της κοινότητας και συμπερίληψη της στις υπηρεσίες υγείας (ANA, 2018 ; APA, 2012).

Αντίστοιχα και στην Ελλάδα σημαντικές και ελπιδοφόρες είναι οι μέχρι τώρα προσπάθειες υλοποίησης προγραμμάτων ευαισθητοποίησης και η δυναμική παρουσία διαφόρων φορέων και οργανισμών, μέσω των οποίων συνεχίζεται η διεκδίκηση δικαιωμάτων πρόσβασης και ισότητας και αναδεικνύονται περαιτέρω οι ανάγκες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινότητα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

American Psychological Association, (2012). Guidelines for psychological practice with lesbian, gay, and bisexual clients. *The American Psychologist*, 67(1), 10.

ANA Center for Ethics and Human Rights, (2018). *Nursing Advocacy for LGBTQ+ Populations*. Ανακτήθηκε από www.nursingworld.org

Biçmen, Z. & Bekiroğulları, Z., (2014). Social Problems of LGBT People in Turkey, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 113, pp. 224-233. Doi:10.1016/j.sbspro.2014.01.029

- Botti, F., & D'Ippoliti, C. (2014). Don't ask don't tell (that you're poor). Sexual orientation and social exclusion in Italy, *Journal of Behavioral and Experimental Economics*, 49, pp. 8-25. Doi: 10.1016/j.socec.2014.02.002. Ανακτήθηκε από <http://dx.doi.org/10.1016/j.socec.2014.02.002>
- Cuesta, M. (2014). Social Exclusion and the Stigmatization of Lesbians, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 161, pp. 77-81. Doi: 10.1016/j.sbspro.2014.12.013 Ανακτήθηκε από <http://dx.doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.12.013>
- Housel, T. H., & Harvey, V. L. (2014). *Health care disparities and the LGBT population*. Lexington Books
- Mayer, K. H., Bradford, J. B., Makadon, H. J., Stall, R., Goldhammer, H., & Landers, S. (2008). Sexual and gender minority health: what we know and what needs to be done. *American journal of public health*, 98(6), 989-995.
- Mayock, P., Bryan, A., Carr, N., & Kitching, K. (2008). Supporting LGBT lives: A study of mental health and well-being. *Dublin: National Office for Suicide Prevention*.
- Pavlou, M. (2009). *Homophobia in Greece Love for Equality*. I-red Institute for Rights Equality & Diversity.